

MODEST REIXACH, DIRECTOR DE LA FUNDACIÓ DE SERVEIS DE CULTURA POPULAR

«Les festes antigues són molt més estables»

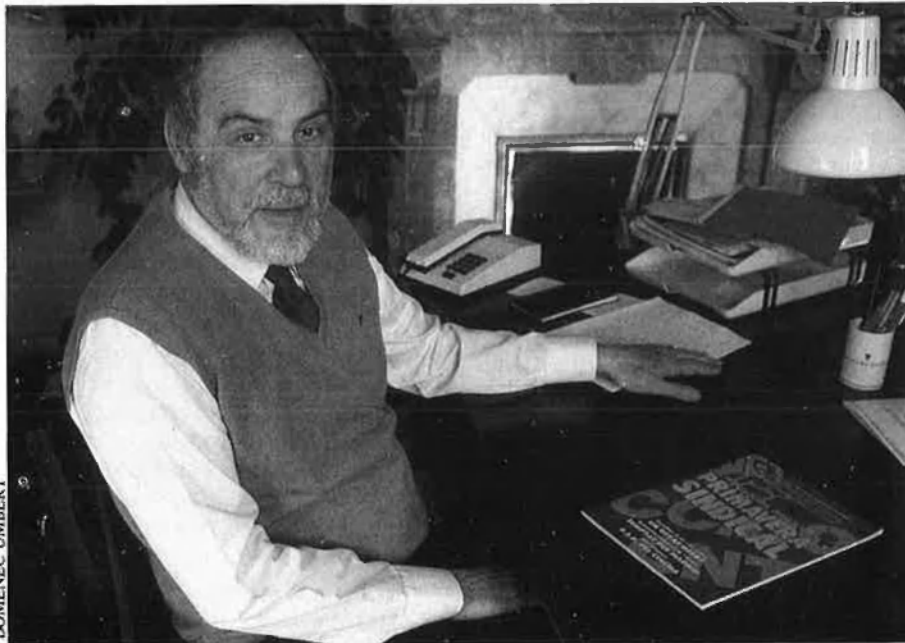
Modest Reixach s'ha lliurat a l'estudi de les festes partint dels postulats de l'antropologia. Ara les ha aplegades en un volum que parla de més de 8.000 celebracions populars a Catalunya.

Marçal Sinques

La majoria de festes són una explicació, solemne i ritual, de l'estructura i l'ordre que regna dins la societat», assenyala Modest Reixach. Cinquanta-vuit anys, director de la Fundació Serveis de Cultura Popular i autor d'una dotzena de llibres sobre temes de llengua majoritàriament, ha estat el coordinador del *Calendari de Festes de Catalunya, Andorra i la Franja*, aparegut recentment. Aquest llibre, fruit del treball de cinc anys d'un equip d'experts i de col·laboradors, conté la descripció, partint dels postulats de l'antropologia, de més de vuit mil festes i celebracions populars de Catalunya, Andorra i la Franja. El volum, que ha estat editat conjuntament per la Fundació i l'editorial Alta Fulla, està tenint, segons el seu coordinador, una gran acceptació. Malgrat això, un lament resignat: «difondre cultura vol dir sempre deixar-hi molts diners».

—¿Quins han estat els criteris a l'hora de triar l'àmbit d'aquest calendari? ¿Per què s'hi inclou Andorra i la Franja de Ponent i no el País Valencià o les Illes Balears?

—La nostra intenció inicial era fer un calendari de festes i celebracions de tots els Països Catalans. Però va resultar una labor àrdua, llarga i molt més complicada del que ens imaginàvem, i vam veure que si volíem fer tot això tardaríem molts anys a poder-ho tenir fet i, d'altra banda, una vegada acabat ja hauria perdut actualitat. Tant per motius de rapidesa, com per motius econòmics —costava molts més diners que ens pensàvem—, es va decidir finalment fer aquesta primera part, que fa referència fonamentalment a Catalunya i on vam posar també les dades de la Franja de Ponent i Andorra, esperant que es podrà fer el volum corresponent al País Valencià i el volum corresponent a les Illes i el de Catalunya Nord.

Hi ha hagut una recuperació de les festes per part dels seus protagonistes, que són la gent de cada poble, de cada ciutat i de cada barri.

—La festa gira sovint entorn d'una determinada autoritat, però, a vegades, esdevé un element transgressiu, de canvi en l'ordre social establert...

—Hi ha festes que no pretenen transformar la societat, sinó que manifesten la societat tal com és. La majoria de festes no són festes que vulguin ser una espècie de canvi de valors, ni de canvi d'estructura social. En canvi, n'hi ha algunes, però només algunes, que porten l'altre sentit. La majoria de festes són explicació, solemne i ritual, de l'estructura i l'ordre que regnen dins la societat.

—¿Les festes, com a reflex de la societat i com a necessitat gairebé biològica, com han evolucionat?

—El fenomen festiu està molt vinculat a la naturalesa humana. L'home ha fet festes, fa festes i farà festes. Ara bé, una de les coses que constatem en aquest estudi és que les festes, al costat d'una certa continuïtat, presenten també variacions. Unes variacions internes. Moltes festes canvien de contin-

gut. Les festes noves tenen un contingut molt menys estable que les festes més antigues, que s'han ritualitzat molt més en la seva celebració i en el seu contingut. Per tant, que la festa és un fenomen inherent a la naturalesa de l'home i de la societat em sembla evident. Ara bé, ¿com evolucionarà el concepte de festa? Jo diria que evolucionarà com evoluciona la societat. Per un cantó, va esdevenint cada vegada més cosmopolita, més internacional i europea i, per tant, des d'aquest punt

de vista hi ha una gran obertura cap a l'exterior. Però, per un altre cantó, aquesta mateixa societat valora i reforça cada vegada més tot allò que és més o menys particular, que és més específic. Això explicaria l'evolució de les festes tant en un sentit universal com en un sentit més local.

—¿Per què desapareixen les festes?

—Per molts motius. Perquè la gent se'n desentén, i si la gent se'n desentén és perquè no la consideren gaire seva. Una festa que és considerada com a pròpia difícilment desapareix. Per tant, festes que havien estat imposades, festes que no havien tingut mai una tradició, festes que s'han muntat simplement per motius turístics o inventades per servir a interessos comercials a vegades perduren, però moltes vegades desapareixen. S'abandonen perquè la gent no les considera seves. N'hi ha altres que desapareixen perquè desapareix l'ambient en què s'havien creat, per exemple en pobles on no queda pràcticament ningú. □